

HARTA NAGYKÖZSÉG
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA
Harta Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének
.../2018. (...) határozatával jóváhagyva

IRÁNYÍTÓCSOPORT:

Polgármester	Dollenstein László
Alpolgármester	Arnold Csaba
Jegyző	
Német Nemzeti Önkormányzat elnöke	Fröhlich Henrikné

TERVEZŐK:

Felelős tervező, településtervező	Balogh Tünde (MÉK TT/1, É/1 06-0006)
Helyi munkatárs, régész	Kustár Rozália
Zöldfelületi infrastruktúra	Nagy Ágnes (MÉK TK 03-0265)
Közlekedés	Halász István (Tkö 03-0785)
Víziközművek, környezetvédelem, energetika	Csuvár Gábor (TV, TE, TH 03-0218)
Energetika, elektronikus hírközlés	Somogyi János (TE, TH 06-0467)

TOVÁBBI KÖZREMŰKÖDŐK:

Harta Nagyközség Önkormányzata

**Hartai Német Nemzetiségi
Önkormányzat**

részéről

Keresztély László	Műszaki Vezető-főtanácsos
Fröhlich Henrik	Önkormányzati képviselő
Kuncz Gábor	Önkormányzati képviselő
Leitert Ottó	Önkormányzati képviselő
Ruppánerné Gillich Éva	Könyvelés vezető-főtanácsos
András Tiborné	Hartai Hársfavirág Szociális Központ Igazgató
Frei Lászlóné	Ráday Pál Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETŐ	5
2. HARTA JÖVŐKÉPE	7
2.1 KIHÍVÁSOK	7
2.2 JÖVŐKÉP 2030	9
3. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI.....	9
2.3 HARTA JÖVŐKÉPÉNEK KIBONTÁSA A TÁRSADALMI, GAZDASÁGI, TÁJI, TERMÉSZETI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZETRE VONATKOZÓAN	9
2.3.1 <i>Társadalmi jövőkép</i>	9
2.4 HARTA JÖVŐKÉPE A TELEPÜLÉSEK HÁLÓZATÁBAN ELFOGLALT POZÍCIÓJA TEKINTETÉBEN	11
2.5 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK RÖGZÍTÉSE	11
3. CÉLOK	12
3.1 TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ÁTFOGÓ HOSSZÚTÁVLATÚ CÉLKITŰZÉSEI.....	12
3.2 RÉSZCÉLOK.....	14
3.2.1 <i>Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése.....</i>	14
3.2.2 <i>Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése</i>	16
3.2.3 <i>Térségi és tematikus kapcsolatépítés.....</i>	18
3.3 A JÖVŐKÉP, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ELVEK, AZ ÁTFOGÓ ÉS A RÉSZCÉLOK KAPCSOLATA.....	19
4. A JÖVŐKÉP ÉS AZ ÁTFOGÓ CÉLOK ÖSSZHANGJA A MAGASABB SZINTŰ KONCEPCIÓKKAL	19
4.1 A JÖVŐKÉP ÉS AZ ÁTFOGÓ CÉLOK ÖSSZHANGJA AZ ORSZÁGOS TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL..	19
4.2 A JÖVŐKÉP ÉS AZ ÁTFOGÓ CÉLOK ÖSSZHANGJA A BÁCS-KISKUN MEGYEI TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓVAL	21
5. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ	24
5.1 A STRATÉGIÁHOZ ÉS A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK KÉSZÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK MEGHATÁROZÁSA	24
5.2 A MEGHATÁROZOTT TERÜLETIGÉNYES ELEMEL ALAPJÁN JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMELNEK TÉRBELI RENDJÉRE ÉS A TERÜLETFELHASZNÁLÁSRA IRÁNYULÓ TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZTATÁSOKRA	24
5.3 AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ÉS A VÉDETTSÉG BEMUTATÁSA, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMERE ÉS AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉK ALAPÚ, FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSÉRE	26

1. BEVEZETŐ

Konceptió célja,
megalapozása

A Településfejlesztési Konceptió hosszú távra (10-15 évre) készített dokumentum, amely meghatározza a nagyközség jövőbeni változásainak tervezett irányát és a fejlesztési célokat a környezeti, társadalmi, gazdasági adottságokra alapozva.

Az adottságokat a „Harta Településfejlesztési koncepció és Településrendezési eszközök 2018 Megalapozó vizsgálatok és javaslatok” című dokumentum tárta fel. A vizsgálat igyekezett felderíteni a helyi társadalom elvárásait, javaslatait lakossági fórumok, interjúk, csoportos megbeszélések és internetes közösségi oldalakon folytatott vita segítségével.

Eljárás indítása

Harta Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete 2017 nyarán elindította a Településfejlesztési koncepció és a Településrendezési eszközök készítését és tájékoztatta erről a társadalmi egyeztetésben résztvevőket *a településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép-érvényesítéssel összefüggő partnerségi egyeztetés helyi szabályairól* szóló 10/2017. (VI.30.) önkormányzati rendeletnek megfelelően. Dollenstein László polgármester felhívást intézett az egyeztető partnerek felé a nagyközség honlapján és hirdetőtábláján az eljárásról és rövid tájékoztatást is közzétett, melyben a Konceptióra vonatkozóan a következőket írta:

„A fejlesztési koncepció megalkotása közös gondolkodást igényel. Meg kell ragadni Harta lényegét a helyi erőforrások, gyengeségek, igények és elvárások terén. Olyan jövőképet és átfogó célokat kell kijelölni, amelyek a lakosság döntő többsége és az itt tevékenykedő vállalkozások számára felvállalható és elérhető. Előzetes észrevételeikben a következő kérdésekre válaszolva tudják segíteni a tervezési munkát:

- 1.1. *Milyennek szeretnék látni településünk közösségét, intézményeit, gazdaságát, táji és természeti környezetét 2035-ben?*
- 1.2. *Milyen helyi erőforrásokra lehet leginkább támaszkodni a jövőkép megvalósításakor, illetve mely területeken vannak a legnagyobb hiányok és lemaradások (társadalom egysége, esélyegyenlősége, intézményrendszer, lakosság helyzete, gazdaság állapota, egyes ágazatok helyzete, munkahelyek, munkaerő adottságai, táji értékek, természeti környezet minősége, közterületek, közlekedés, közműellátás, energiagazdálkodás, megújuló energiák, környezetvédelem, stb.)?*

Önkormányzatunk várja észrevételeiket, javaslataikat a fenti témákban, melyek lényege az, hogy mit kellene legfőképpen megőrizni, mit pedig megváltoztatni településünkön és mire kell helyezni a hangsúlyt a jövő formálása során. Saját fejlesztési elképzeléseiket is osszák meg velünk, hogy az építési szabályok megállapításához figyelembe vehessük a szándékokat és ezzel is támogathassuk megvalósításukat.”

A kérdésekre többé-kevésbé válaszok születtek, melyeket a Megalapozó vizsgálat 15. fejezete „Korlátok, problémák és értékek beazonosítása” címen taglal.

Előzmények

Harta 1999-ben fogalmazott meg legutóbb Településfejlesztési Konceptiót, amely a következő évben elfogadott településrendezési tervet készítette elő, ezért a koncepcionális elemeken kívül programot adott a városszerkezeti, területfelhasználási változtatásokhoz.

Az 1999. évi koncepció a település rendezésére, azon belül is főleg az esztétikus, egészséges és tágas lakókörnyezet megteremtésére, ipartelep létrehozására és a turisztikai célú fejlesztésekre helyezte a hangsúlyt, a helyi társadalom alakításával nem foglalkozott. Készítésének időszakában még nem volt jellemző a komplex szemlélet elvárása és nem mutatkozott meg egyértelműen a népességfogyás trendje sem, ezért az aggodalmak és teendők még nem fogalmazódtak meg ezen a téren. Az akkor még „község” státuszú Harta lakossága hozzávetőleg 4000 főt számlált, ami meghaladja a mai 3200-3300 fő közötti népességszámot, de már bőven csökkenést mutatott az 1960 évi 5964 lakossámmhoz képest. Mindössze annyiban utalt a folyamatokra a koncepció, hogy kijelentette: „Lakóterület bővítésére nincs igény”. Az eltelt 20 évben a vidéki Magyarország népességvesztési veszélye valósággá vált, ráadásul a gazdasági világválságot kísérő fokozódó elvándorlással is meg kell küzdeni, tehát a társadalmi kérdésekkel igenis törődni szükséges. Az 1999-es javaslatokról – a település belső értékeinek fejlesztésétől, szerkezetének, közlekedésének megcélzott racionalizálásáról, az iparterületek, az idegenforgalom bővítéséről – azonban továbbra sem mondhat le Harta, hiszen az ittmaradtak éppen a rendezett településképet nevezték meg ragaszkodásuk egyik legfőbb okaként, az elvándorlással szemben pedig a gazdaságfejlesztés, a munkalehetőségek javítását említették elsődleges tennivalóként.

Jelen koncepció megalapozó vizsgálatai sajnos megerősítik a 1999-ben már észlelt népességfogyási tendenciát, főleg az ifjabb korosztály elvándorlási hajlandóságát, annak ellenére, hogy a nyilvántartott álláskeresők száma az utóbbi években csökkent és a helyi gazdaság kijutni látszik a 10 évvel ezelőtti mélypontról. Témává vált a társadalom egységének a népességmegtartáshoz való viszonya, a befogadás pozitív és a hagyományos értékek megtartására nézve esetleg negatív hatása. Talán e pillanatban nem lehet előre látni a polémia kimenetelét, főleg nem 10-15 éves távlatban. Mindenesetre stabil fejlesztési tényezőt jelent, hogy a település német telepések által történt megalapításáig visszavezethető, mély gyökerekkel van jelen Hartán a kemény és szakszerű munka becsülete, a puritánsággal párosuló józan életszemlélet és a családi-közösségi együttélés hagyományainak tisztelete.

Országos és megyei koncepció

A társadalmi erőkre való támaszkodás szükségességére az 1/2014 (I.3) OGY. határozattal elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) is rávilágít. A településfejlesztés nemzeti prioritásai között szerepel a vidéki települések népségmegtartó erejének erősítése, az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztése, a gazdasági diverzifikáció, a helyi gazdaság megerősítése.

Az OFTK alapján alkotta meg Bács-Kiskun Megye Közgyűlése a 60/2013. (XI. 29.) Kgy határozatával elfogadott megyei Területfejlesztési Konceptiót.

A jövőkép szerint „Bács-Kiskun megyét 2030-ban társadalmi-gazdasági stabilitás jellemzi, hagyományos értékein alapuló - XXI. századi kihívásokra adott - innovatív válaszokkal. A népesség és a vállalkozások mobilitása a megye térkapcsolatainak köszönhetően élénk, ez gazdasági és kulturális értelemben pezsgő, sokszínű, vonzó környezetet teremt. A KKV szektor a válságot követő több mint másfél évtized során a

krízisben szerzett alkalmazkodóképessége, hatékonyságnövekedése és megújulási képessége révén jelentős részt vállal a bővülő foglalkoztatásban”. A területi célok közül „A Duna-mente természeti és logisztikai potenciáljának kiaknázását szolgáló integrált fejlesztések (Ter4)” a leginkább Hartára szabott.

Konceptió tagozódása

Harta Nagyközség Településfejlesztési Konceptiójának a fenti előzményeket és tervezési kereteket figyelembe véve kell betöltenie hármas feladatát:

- határozza meg a település gazdasági, társadalmi, táji, természeti, épített környezetére, térségi szerepére vonatkozó jövőképét,
- fogalmazza meg a jövőkép eléréséhez szükséges átfogó és részcélokat,
- foglalja össze a további tervezési feladatok kiinduló adatait.

Konceptió készítésének szakmai keretei

A Konceptió tartalmi követelményeit *a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről* szóló 314/2012. (XI.8) Kormányrendelet részletesen rögzíti.

2. HARTA JÖVŐKÉPE

2.1 Kihívások

Harta Nagyközségnek hosszútávon szembe kell néznie a Dél-alföldi régió és Bács-Kiskun megye általános problémáival és a saját helyzetéből, adottságaiból eredő kihívásokkal és meg kell fogalmaznia az ezekre adható települési léptékű válaszait.

Térségi beilleszkedés

Az ország funkcionális térképén Harta a Kalocsai járás részeként egy kevéssé urbanizált térségben foglal helyet, ugyanakkor a M6 autópálya és a Paks-projekt kapcsán épített és még épülő Duna-hidak révén Budapesthez időben egyre közelebb kerül. E viszonylag előnyös fekvése és természeti adottságai, melyek a Duna-völgy és a Homokhátság értékeinek legjavából adnak kóstolót, alapot teremtenek a funkciógazdag, jó létfeltételeket biztosító nagyközségi szerepkör megtartására. Bács-Kiskun megye és a Dél-Alföldi régió gazdasági-társadalmi vérkeringésébe való bekapcsolódását viszont nehezíti, hogy a nagyobb városok (Kecskemét, Baja, Szeged) mindegyike viszonylag távol esik és a vasúti hálózati elérhetőség is megszűnt.

A szűkebb és bővebb települési szomszédságon belül Harta kistérségi részközponttá válhat az oktatás és (Dunapatajjal együtt) a turisztika terén. Ehhez az elért eredmények szinten tartása az együttműködés formáinak és gyakorlatának bővítése szükséges.

Különleges helyzetet jelent Állampuszta jelenléte. Az állami tulajdonú intézmény és gazdálkodó szervezet már csak a jellege (büntetésvégrehajtás) sem tud teljesen integrálódni a nagyközségbe, ugyanakkor viszonylagos foglalkoztatási és gazdasági stabilitást biztosíthat.

Gazdasági kihívások

Harta földjei a termőképesség és a lakosság megítélése szempontjából egyaránt értékesek. A helyiek megőrizték kötődésüket a mezőgazdálkodáshoz, ami sok nemzedék számára a megélhetés alapja volt, de a fiatalok vonakodva veszik át a stafétát. Ebben közrejátszik, hogy a gépesítés és a terület-alapú támogatás miatt a nagyüzemi termelés

tarolja a piacot, az összetettebb feladatot jelentő, élőmunka-igényes, fenntartható kisgazdálkodási formák még nem kifizetődők. A globális élelmiszer-hiány és a minőségi termékek iránti növekvő kereslet viszont egyre inkább ráerősít az ágazat stratégiai jelentőségére és Harta esetében a Duna-víz öntözési kapacitása is a gazdálkodókat segíti. A helyi termelési adottságok és lehetőségek ismerete sem elhanyagolható tényező, ez az elődöktől átvett tudás idővel szintén felértékelődhet.

Kérdés, hogy a klímaváltozáshoz, a fokozottan érzékeny felszín alatti vizek védelméhez és a fenntarthatóság követelményeihez hozzá tud-e majd igazodni a mezőgazdaság és a feldolgozóipar. Létrejön-e szorosabb kapcsolat a helyi piac és termelés között, hogy rövid ellátási láncok alakulhassanak ki? Szélesíthető-e a gazdálkodási struktúra, belépnek-e nagyobb élőmunka-igényű formák és magasabb hozzáadott-értéket előállító feldolgozási módok? Sikerül-e leküzdeni a kisgazdálkodók szövetkezési készségének hiányát és együtt megjelenni a hazai és nemzetközi piacokon?

Harta ipara az élelmiszer-feldolgozás, építőanyag-gyártás, fémmegmunkálás terén hagyományokkal rendelkezik. A piacokért folytatott versenyben és a nagyobb jövedelmezőséget célzó törekvésekben folytonos megújulási képességre van szükség, ehhez pedig elengedhetetlen a konstruktív menedzsment és a felkészült munkaerő. Megint felmerül tehát a humán oldal fejlesztésének szükségessége.

A nagyközség a helyi termékek népszerűsítésével, a cégek piacra jutásának segítségével, adókedvezményekkel és az iparterület fogadóképességének növelésével támogathatja az ipart, azonban kevés segítő eszköze van a közlekedési infrastruktúra versenyhátrányt okozó hiányainak (kalocsai Duna-híd megépülésének kérdésessége, vasúti szállítás nélkülsége, vízi szállítás feltételeinek beszükültsége, belterületet elkerülő ipari út kiépítésének késlekedése) felszámolásához. A közlekedésfejlesztés elmaradása leszálló ágba taszíthatja az erre érzékeny meglévő gazdasági vállalkozásokat és tartósíthatja a tőkebevonó képesség alacsony szintjét.

Az innováció, azaz a kreatív ötletek hasznosulása ma már megkerülhetetlen eleme a vállalkozásoknak, remélhetően egyre jelentősebb szerepet játszik majd Harta gazdaságában.

Idegenforgalom
jövője

A Duna-part szerencsés adottságaira épülő lakossági rekreáció és idegenforgalom fejlődési irányának kijelölése több okból is kulcskérdés: Harta külső megítélésének, imázsának egyik eleme az Alföldi Duna-kanyar szépsége és programjai, így a helyi identitás erősítésében szerepet játszik. Másrészt gazdasági szempontból is kitörési irány lehet Harta számára az ágazat jövedelemtermelő képességének növelése. Kérdés, hogy milyen egyedi profil felel meg a legjobban az adottságoknak a sikeres jövő és a fenntarthatóság szempontjából. Sikerül-e Dunapatajjal karöltve összekapcsolni és bővíteni a turisztikai szolgáltatásokat és attrakciókat?

Népesség-
csökkenés

Harta Nagyközség népessége előregedő és folyamatosan fogyó az országos és megyei trendhez hasonlóan. A folyamat megállítása nélkül a humán infrastruktúra (intézményhálózat) szintjének fenntartása is veszélybe kerül és a lakossági elégedettség rovására mehet. A romló ellátási szint az aktív korúak fokozott elvándorlásához vezet és a folyamat alacsonyabb szinten újratekődik. Már jelenleg is megmutatkozik ez a trend, egyebek között az ingatlanok viszonylag alacsony piaci értékében. A demográfiai viszonyokra elsősorban a helyi társadalom ereje, valamint a megélhetési viszonyok vannak hatással.

2.2 Jövőkép 2030

A Megalapozó vizsgálat eredményeit összesítve megállapítható, hogy Harta fejlesztési szempontból meghatározó sajátossága a nagyközségi szintnek megfelelő funkciógazdagsága, hagyományosan fejlett mezőgazdasága, természeti értékekre támaszkodó idegenforgalmi potenciálja és feltörekvő ipara.

A településfejlesztést alapvetően veszélyeztető tényező a fejlettebb területek felé irányuló elvándorlás helyben is megmutatkozó globális és hazai folyamata.

A település koncepciója kifejezi a lakosainak és a más módon ide kötődőknek az elvárását a továbblépés irányáról, módjáról. Megmutatja, hogy milyen képet alkotnak az általuk ideálisnak tartott jövőbeni Hartáról.

Az adottságok, az erőforrások, a korlátok és a vélemények együttes értékelése, valamint a település lehetséges fejlesztési irányairól folytatott eszmecserék és szakmai vélemények alapján Harta az alábbi általános jövőképet fogalmazza meg magáról hosszútávra (10-15 évre) kitekintve.

Harta Nagyközség Jövőképe 2030

„Harta, stabil társadalmára és hagyományos gazdasági ágazatainak folyton megújuló és bővülő erejére támaszkodva, továbbra is rendezett, funkcióban gazdag, természetközeli lakóhelyet biztosít lakosainak”

2.3 Harta jövőképének kibontása a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan

2.3.1 Társadalmi jövőkép

Értékeire méltán büszke helyi társadalom	A Hartán élők a helyben gyökerező múltbéli, közösségi értékeket felismerve, megtartva, megélve fontosnak tartják, hogy elsősorban helyben keressék a boldogulást, itt alapítsanak családot. Az értékes, jól ismert, támogató társadalmi közegért cserébe elfogadják a fejlettebb régiók és települések kínálatánál szerényebb hazai, helyi lehetőségeket és maguk is hozzájárulnak bővüléséhez. Harta népességének csökkenése lassul, a fiatalabb korosztály részaránya nő, az elvándorlási és betelepülési folyamat kiegyenlítődik, a lakosság száma 3000-3200 fő között állandósul.
Összehangolt Intézményi ellátás	A nagyközség intézményei erre a létszámmra optimálisan berendezkednek, megmarad az általános iskolai, óvodai, bölcsődei, közművelődési és egészségügyi alapellátás, a szociális ellátás idősotthonnal gazdagodik. Az intézmények szakszerűen, összehangoltan, gondoskodóan működnek, nyitottak a párbeszédre, rugalmasan alkalmazkodnak a vonzáskörzetükben élők helyzetének és igényeinek változásához.

A közoktatás a tanulók természetes érdeklődésére és sikerélményére alapozva hathatós felkészítést ad az egyéni képességek érvényesülésére, kibontakoztatására, a helyi gazdaságba illeszthető vállalkozási tevékenységre, a kvalifikált távmunkára.

Az egészségügyben megbízhatóan működik az alapellátás és szükség szerint szakellátással bővül.

A szociális háló a kötelező ellátáson túl továbbra is kiterjed a gondoskodás egyéb, helyben már kialakult formáira a rászorultak számára alkalmazkodva.

Civil háló A lakosság igényli a közéletben való részvételt, civil szervezetei, helyi képviselői és a közösségi média segítségével felelősen alakítja a közösség sorsát. A már bevált és bővülő kulturális és sportesemények, rendszeres együttműködések, társasági aktivitások, alkalmak ápolják a közös értéktudatot. Az idelátogató turisták öntudatos, de türelmes és vendégszerető társadalmi közeget érzékelnek.

2.3.2 Gazdasági jövőkép

Stabilitás, megújulási készség Harta mezőgazdasága és kibontakozó iparágai jól teljesítenek, kutatják és kihasználják a megújulás lehetőségeit. Stabil működésük kiegyensúlyozott foglalkoztatottsági helyzetet teremt és a helyi adózás révén megalapozott önkormányzati gazdálkodást biztosít. A forrásokkal jól bánó önkormányzat a lakosság méltányos elvárásainak megfelelő szolgáltatásokat és ellátást tud nyújtani.

Az előkészített iparterületekre egymással is együttműködő vállalkozások települnek be. A helyi piaci igényeket egyre nagyobb részben lefedi a helyi termelés. Bővül a település értéktára.

Az önfoglalkoztatásra egyre többen rendezkednek be, a vállalkozási kedv és készség növekszik.

Vendégforgalom Az idegenforgalom erősödik a természeti értékekkel fenntartható módon gazdálkodó szolgáltatások bővülése és a Dunapatajjal összehangolt programkínálat folytán.

Közlekedés Harta közlekedési hálózata Nagykékes irányába javuló minőséget nyer, az ipari elkerülő út megépülése mentesíti a belterületet az átmenő teherforgalomtól és javítja a vállalkozások elérhetőségét. A belterületi hálózatok egymás balesetveszélyes zavarása nélkül tudnak majd működni, a buszjáratok nyomvonal-kérdése megnyugtatóan rendeződik. Az EuroVelo idegenforgalmi nyomvonalát hivatásforgalmi kerékpárútszakaszok és Harta-Dunapataj természeti-kulturális attrakcióit felfűző kerékpáros tanösvény egészíti ki.

2.3.3 Táj, természeti jövőkép

Zöld infrastruktúra A táj megtartja értékeit és erdősávok, fasorok kapcsolják össze széttagolt elemeit. A Dunapart nem veszít természetességéből. A fenntartható állattartás visszatérése segíti a sokrétű élővilágú gyepek megmaradását. A növénytermesztésben a szántóföldi monokultúrák mellett ismét teret nyernek a kertészetek, a gyümölcstermesztés, a helyi adottságokat, öntözési lehetőséget kiaknázó vagy sajátos keresletet lefedő árutermelési formák.

A belterületen a volt agyaggödörök, tómedrek, gyepes utcai árkok zöldfoltjait tájfásítás és új közparkok egészítik ki, biztosítva a természetközeli településképet, a lakosság komfortérzetét, tisztább levegőjét.

2.3.4 Épített környezet jövőképe

Belterület	Harta épületállománya továbbra is gondozott lesz, fokozatosan megújulnak magánháza, középületei és közterületei. Arculatát tekintve megőrzi műemléki és helyi építészeti értékei állapotát, településképeinek erényeit és új építései is igényességet és hagyománytiszteletet tükröznek. Telekosztás és közműfejlesztés révén hozzáférhetőek lesznek családi ház építésére alkalmas területek. Sikerül megőrizni a falusias környezetre jellemző vegyes lakó- és gazdálkodó életformák békés egymás mellett élését.
Állampuszta	Az egykori Wagner-birtok és az azt felváltó büntetésvégrehajtási intézmény védett épületegyütteséhez méltó környezet-alakítás valósul meg az állami területen.
Egyéb belterület	Nagykékes különösen alkalmas a kompromisszum-mentes nyugalomra vágyók letelepedésére a védett táj ölelésében.
Duna-part épített környezete	A Duna-parti közösségi terek, létesítmények prioritást élveznek a gazdasági funkciókkal szemben. Az építési mód megfelelően reagál a táj értékeire.

2.4 Harta jövőképe a települések hálózatában elfoglalt pozíciója tekintetében

Német nemzetiségi intézmény	Harta kimagasló minőségű oktatási intézménye révén a kalocsai járáson belül funkcionális vonzaskörzettel rendelkezik. A térségi településhálózatban elfoglalt pozícióját meghatározza, hogy Dunapatajjal együttműködve egyre vonzóbb célponttá válhat a hazai bakancsos-kerékpáros és horgász-turizmusban és a zárandokszállások körében.
-----------------------------	---

2.5 Településfejlesztési elvek rögzítése

Integrált szemlélet	A fejlesztés gazdasági, társadalmi és környezeti szempontú megközelítései nem választhatók szét független elemekre: bármely irányú beavatkozás hatást gyakorol a többi területre is. A várható hatások feltérképezése meg kell, hogy előzze a fejlesztés lépéseit. Azok a beavatkozások tekinthetők sikeresnek, melyek kedvező irányba mozdítják a többi terület folyamatait is. A tárgyiasuló fejlesztések mellett a humán szférát belsőleg erősítő akciók, programok, kapcsolati lehetőségek, információ-átadások hasznossága is nyilvánvaló és ár-érték arány tekintetében kifizetődőbbek is lehetnek, mint a fizikailag megfogható eredmények. Együttes alkalmazásuk, az <i>integrált megközelítés</i> , a fejlesztési források megszerzése és felhasználása során egyaránt nagyobb hatékonyságot eredményez. A komplex programokat több operatív programból, uniós és hazai források kombinációjával, magántőke bevonása mellett is lehet finanszírozni.
Fenntarthatóság	A településfejlesztés során kiemelten fontos a <i>fenntarthatóság elvének követése</i> , környezeti, gazdasági és társadalmi szempontból egyaránt. A környezeti fenntarthatóság elsősorban az épületek energiahatékonyságának javítását, megújuló energiák használatát és az ésszerű hulladék- és vízgazdálkodást foglalja magában, de a mezőgazdasági tájon, amilyen Harta is, az ágazat fenntartható gazdálkodása is célként jelenik meg. A település népességmegtartó képességének fejlesztése, erősítése kívánatos, olyan körülményeket (tisza környezet, otthonos településképe, hagyományápolás) kell teremteni, ami az itt élőket helyben marasztalja és másokra is vonzó hatást gyakorol. Mind a természeti, mind az épített környezet védelme, az

ökológiai szempontból előnyös adottságok (köztük a Duna-part és a homokpusztai gyepek) megőrzése, a tájhasználat tudatos alakítása fontos szempont.

A gazdasági életben az egymásra épülő, egymás tevékenységét kiegészítő, az új technológiákat innovatív módon integráló vállalkozások biztosíthatnak fenntartható fejlődést. A közlekedési kényszer csökkenése versenyelőnyt jelent, ezáltal a vállalkozások fennmaradásának nagyobb az esélye. A szállítási idő és távolság redukálható az ésszerű együttműködésekkel, a lakóhely és munkahely közelítésével és a helyi piaci igények belső forrásból való ellátásával. A „belső” körbe a környező települések is beletartozhatnak a közelségükre való tekintettel.

Visszacsatolás Harta saját erőforrásainak teljes kihasználásával (ingatlan-hasznosítás, kapacitáskitöltés, emberi erőforrás-gazdálkodás), szükség szerinti átcsoportosításával relatíve alacsonyan tarthatja működési költségeit. A rugalmas alkalmazkodás elve egyre inkább előtérbe kerül. A felgyorsuló változások korában a naprakész válaszok gyors megtalálása, a rossz irányú folyamatok azonnali transzformálása szükséges.

Társadalmasítás A döntéseket a lakosság részvételével kell meghozni. A közösen eltervezett tevékenységek a felelősségérzetten keresztül és a közvetlen sikerélmény kilátása által a célok teljesebb megvalósulásához vezetnek. A helyi ingyenes önkormányzati hírforrás működtetésének folyamatossága biztosítandó, továbbá uniós szándékok szerint támogatandó az info-kommunikációs technikák beépülése a tájékoztatás, tervezés, előkészítés, létrehozás, megosztás és értékelés folyamataiba. A társadalom „becsatornázottsága” a 21. század egyik legnagyobb erőforrása.

3. CÉLOK

Harta elérendő jövőképe, a településfejlesztési elvek, valamint a nagyközség előtt álló kihívások alapján hosszútávlatú átfogó célok jelölhetők ki, melyek megmutatják, hogyan lehet a jövőkép elérése érdekében a település meglévő belső erősségeire támaszkodni, gyengeségeit ellensúlyozni, a külső veszélyek fenyegetését enyhíteni és a kívülről érkező lehetőségeket kihasználni.

3.1 Településfejlesztés átfogó hosszútávlatú célkitűzései

Településünk 10-15 éves távlatú jövőképeinek eléréséhez a következő hosszútávlatú átfogó célok megvalósításán keresztül vezet el az út:

1. Átfogó célkitűzés

Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése

A társadalom fejlesztése prioritást élvez a várható változások tovagyrűző hatása miatt. A tradícióira büszke, hagyománykövető, egyben az új dolgokra is nyitott, kreatív szemléletű emberek könnyebben megtalálják az optimális megoldásokat a felmerülő problémákra és eredményesebbek a megvalósítás során.

A közös akarat erejébe vetett hit „hegyeket mozgat meg”, a közös akaratot viszont csak egymás véleményét tisztelve, az eldöntendő kérdésekben fontossági sorrendet tartva lehet kialakítani. A helyi társadalom erejét szétforgácsolhatják a céltalan, vagy csak egyéni célok által mozgatott belső viták. Nyilvánvaló, hogy a népességfogyás megállításához, a globális elvándorlási jelenségek helyi hatásainak enyhítéséhez építő eszmecsere és a közösségi érdekek felismerése, prioritásának elfogadása szükséges.

A vállalkozókészség és egészséges munkakedv már a gyermekkortól tanulható, de főleg példaadással „terjeszthető”. Korunk információra épülő, sokszor realitását veszített (kiber-) világában különösen hasznos a nemzedékek különböző lényegű tudásának egyesítése, közös platformmá emelése.

2. Átfogó célkitűzés

Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése

A rendezett közterületek, telkek, a műszakilag korrekt alépítmények, utak, elektronikus rendszerek minimum-feltételt jelentenek egy vonzó lakó- vagy gazdasági környezethez, mégis sokszor nehéz a megvalósításuk, elsősorban források hiányában. A lakosság nem várja el, hogy az önkormányzat, vagy a szolgáltató egyedül viselje a terheket, a koordináció feladata és a helyes döntések meghozatala azonban az önkormányzatra hárul.

A település fogadókész kell, hogy legyen a gazdaság bővülésére, hiszen önmagában a legerősebb helyi társadalom sem képes csodákra, csak a gazdaság motorjával felvértezve tudja fogadni a XXI. század kihívásait.

3. Átfogó célkitűzés

Térségi és tematikus kapcsolatépítés

A lobbí mára elvesztette negatív felhangját. Hartának érdekérvényesítési technikát kell kifejlesztenie, elképzeléseire, programjaihoz megtalálva a mindenkori településtársakat, vállalkozói csoportokat, civil erőket.

Az idegenforgalomban ez különösen hatékony lehet, de az élet bármely más területén is erőt lehet kovácsolni abból, ha hasonló problémával küszködő, vagy erényekkel rendelkező kistelepülések megosztják tapasztalataikat, koordinálják megoldásaikat. A távoli kapcsolatok is tanulságosak (pl. testvértelepülésekkel).

3.2 Részcélok

Az átfogó célok kezelhetősége érdekében jobban körvonalazott részcélok állapíthatók meg, melyek már – jellegüktől függően – településrészekhez, területekhez is köthetők.

Harta településfejlesztésének rész céljai:

3.2.1 Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése

Humán
infrastruktúra

Az intézmény-hálózat jó színvonalának megtartása csökkenő népességszám mellett akkor lehetséges, ha működése kapacitás-hatékony, az üzemeltetés költségkímélő, az ellátó-helyek összehangoltak és a munkaerő felkészült. A bizalom is fontos tényező és külön költség nélkül megteremtődhet, ha az intézmény és használói között folyamatos párbeszéd zajlik az állapotokról, problémákról, megoldásokról. Itt jelentkezik a vidéki lét egyik előnye a városival szemben: a kérdések feltevése és a vélemények összevetése nem feltétlenül a hivatalos helyiségben, protokoll szerint zajlik, hanem spontán alkalmak során, informatív módon, közvetlenül. Az intézmények fenntarthatósága érdekében ütemezetten végre kell hajtani az épületek energiafelhasználást racionalizáló felújításait és korszerűsítéseit.

Gyermek-
intézmények

A bölcsődei gondozásban, az óvodai nevelésben és a közoktatásban a kialakított jó színvonal és hírnév megőrzése, gyarapítása a cél. Továbbra is az életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó, a gyermekek természetes kíváncsiságára épülő, élményszerű tudásátadásra kell törekedni, felhasználva az egyre fejlettebb informatikai eszközöket, interaktív módszereket és élve a szabadban, releváns helyszínen történő foglalkoztatás lehetőségével. A szabadtéri aktivitás, közösségi események, rendezvények helyszínéül egy új közpark szolgálhat a gyermekintézmények mellett, a közösség számára kivásárolt vagy kisajátított tömbbelsőben. A kötelező tanrendi elemek mellett a tanulók érdeklődésére számot tartó, önkifejezést segítő foglalkozások (kultúra, művészetek) és sportlehetőségek álljanak nyitva az iskolában.

Jó példák ereje

A pedagógusok folyamatos továbbképzése, együttműködése, a kollegialitás légköre elengedhetetlen. A tanulásra motiváló módszerek beiktatásával az oktatás eredményessége növelhető, ilyen eszköz lehet az elérhető állapot tanult, képzett, ismert személyiségek, egyes szakmák eredményes képviselői általi illusztrálása (modell), segítve a pályaválasztást is. A nyelvi készségek fejlesztése hangsúlyozott fontosságú, nemzetközi intézményi és személyes kapcsolatok kiépítésével, anyanyelvi tanár alkalmazásával, egyéb módokon hatékonyságát növelni szükséges.

Felnőttképzés

A felnőttképzés lehetősége álljon nyitva a lakosság számára, hiszen az életen át tartó tanulás esélyt ad az önbecsülésre, rugalmas alkalmazkodásra, sikeres munkavállalásra.

Közművelődés

A közművelődés intézményes színtereire (művelődési ház, könyvtár, tájház, zeneiskola), a helyi médiára és a területen ügködő civil szervezetekre, magánjelleű létesítményekre fokozott felelősség nehezedik a hagyományos értékek megőrzésében, amelynek tétje nem kevesebb, mint hogy „átvigyük a túlsó partra” helyi identitásunkat. Nem egységes, hanem színes és egymást átható kulturális, népművészeti örökség él Hartán a német-magyar-felvidéki-délvidéki eredet nyomán. A kultúrák találkozásából egy új minőség jött létre, amelynek tudatosulása még nem teljes.

A kultúra és a művészet áthidaló szerepet visz a társadalom és a gazdaság között, ami legközvetlenebb módon az idegenforgalomban érvényesül. Érdemes tehát támogatni a civil- és magánszférában a művelődésért dolgozók igyekezetét. Kis összegű vagy jelképes támogatások, felajánlások, de akár az elismerés gesztusa is nagy segítséget nyújthat.

Sportélet A település sportélete a helyi energiák egyik keletkezési helye. A rendszeres sportolás számtalan haszna nyilvánvaló, többek között közösségformáló erő. Elsősorban a szabadtéri és természeti környezetben folytatható formák támogatandók, mint a helyi attrakciókat felfűző bakancsos-kerékpáros-lovas tanösvény létrehozása, vagy a Duna-szigeti sétaerdő kialakítása.

Egészségügy, szociális ellátása Az egészségháiban az alapszolgáltatások mellett bizonyos járóbeteg szakszolgáltatások, vagy egyéb szakszolgáltatások is elérhetők (gyermekorvos, fogorvos, eseti szűrővizsgálatok, tanácsadás), az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódóan állandó nyitvatartású gyógyszertár is van. Az ellátási szint feltétlenül megtartandó. Az egészségügyi és szociális ellátás összehangolása fontos a fenntartható működéshez. Térségi hiányt is pótolhat és a szociális intézmény finanszírozási terheit is csökkentheti egy bentlakásos időotthon létesítése, összhangban a lakosság korösszetételének változásával (előregedő társadalom). Megnyugtató a helyi családoknak, ha elesett idős hozzátartozójuk, aki kórházi ellátásra még nem szorul, de nem tudja ellátni magát, helyben kap elhelyezést és szakszerű gondozást, nem szűnik meg vele a napi kapcsolat és ő sem szakad ki a megszokott közösségből.

Közösségi kommunikáció Harta meglévő kommunikációs felületei továbbra is maradjanak nyitottak a közösségi események, kérdések és problémák felvetése és megbeszélése előtt. Médiában, rendezvényeken, kiállításokon kapjanak nyilvánosságot és bátorítást a hagyománykövető tevékenységek, a művészi önkifejezés próbálkozásai. Váljanak ismertté a helyi társadalom számára élő tapasztalatul szolgáló és tágabb kitekintést biztosító hartai életutak.

Intézményi IKT Az intézmények informatikai fejlesztésével és hálózatba kapcsolásával, valamint a hálózat okos felhasználásával váljanak nyomon követhetővé és átbeszélhetővé céljaik, elveik, működésük, problémáik és a problémára adott válaszaik.

Más megközelítés Szokatlanak tűnő találkozási pontok kreatív ötleteket indíthatnak el: természetvédelem és gazdaság (pl. idegenforgalom), természetvédelem és művészetek (pl. alkotótábor), természetvédelem és egészségügy (népigógyászati praktikák, növényismereti kör, idősek terápiás növénygyűjtése, kertészkedése), oktatás és gazdaság (pl. nyári nyelvi tábor, iskolai biokert), hitélet és gazdaság (zarándok-turizmus), örökségvédelem és gazdaság (védett épületek örökbe fogadása vállalkozások által) stb. Az új megközelítési módok változó szemléletet, új értékeket hozhatnak létre. Az eddig fel nem ismert közös érdekekre is rávilágíthatnak a párbeszéd, melyeket az érdeklődés felkeltése révén sikerrel kamatoztathat a település.

Az önkormányzati fejlesztési tevékenység tervezése a lakosság bevonásával, interaktív módszerrel, a megvalósítás és értékelés szintén társadalmi részvétellel történjen, ezáltal az „ön-kormányzás” igazi elve érvényesülhet. Az érdeklődés felébresztése mások tevékenysége és közös ügyeink iránt innovációs erőt jelent. A meghökkenés, a szokatlan kérdésseltevés, a váratlan helyzetek előidézése gondolkodásra készítet és nagyobb adaptációs készséget fejleszt ki. A társadalom könnyebben felismeri saját problémáit és rugalmasabban megtalálja az alkalmas válaszokat.

3.2.2 *Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése*

Településkép,
építészeti arculat

A település képéről szerzett első vagy mindennapos benyomás beivódik az emberbe, nagyban meghatározza a helyhez való viszonyát. Hartán a Templom utca adja vissza a legtöbbet az egykori település hangulatából, de még számos védett épület köszön vissza a településközpontban és környékén is. Hasonlóan egyedivé teszi településünket a Duna-parton kialakult beépítés a közösségi létesítményekkel és a szigettel. Ugyancsak különleges az állampusztai régi épületegyüttes.

Az értékek ápolása különösen időszerű, mert az épületek a gondoskodás nélkül elenyésznek és legtöbbjük ezen a határon van. A magántulajdonos számára segítséget kell adni az állapotmegóvás alapkövetelményét meghaladó örökségvédelmi elvárások teljesítéséhez (eredeti állapot visszaállítása, elpusztult homlokzati téglaburkolat pótlása, állékonyságot veszélyeztető műszaki körülmények kezelése). A bontásra kerülő értékes elemek tárolását és újrafelhasználását is biztosítani szükséges.

Nincs még igazán megkutatva a helyi építészeti formakincs, a néprajzi vonatkozások, az anyaghasználat és -gyártás múltja. A témák kibontása sokféle megközelítésből is hasznos lehet (identitás, gazdaság, idegenforgalom, művészet, oktatás).

Közterek,
parkerdő, temető

Harta a központi tér és park hiányát kénytelen lesz térben, vagy jellegben összekapcsolódó zöldfelületek, burkolatok, nyitott-fedett építmények sorával pótolni, hogy a szabadtéri közösségi találkozási pontok létrejöhessenek. Elsősorban a gyermekek és az ifjú korosztály által leginkább használt pihenő- és játszótérek gyarapítandók, de felnőtt játszótérre is szükség van és a közösségépítő, vendégcsalogató rendezvények színterei is fejlesztendők. A településközpont komplex közterületfejlesztése a telektömbök belsejének (a telekvégeknek) a rendszerbe vonásával, intézmények kertjeinek szükség szerinti átjárhatóságával is gazdagítható.

A volt agyaggödrök, tómedrek és szérűskert területét, valamint a jelenleg cél nélküli „hulladék”-zöldfoltokat is be kell vonni a zöld infrastruktúra hálózatba. Óvni kell az idős de egészséges szoliter fákat. Harta arculati kézikönyve szerint a természetes jellegű növénytelepítéssel lehet legjobban illeszkedni a település adottságaihoz.

A Felsőzátonyi-szigeten a strand fejlesztése, a vízparti rendezvények kulturált helyszínének biztosítása és a parkerdő rendezése szükséges. A Dunamente szépségeit a sétautak, tanösvények, a hajóállomás környéki „korzó” és a kishajóval átjárható öböl kialakítása teszi elérhetővé, élvezhetővé.

Harta lakosai fontosnak tartják a temető rendezettségét, megközelítését, ezért a közös akarat szerinti megoldásokat megtalálva gondoskodni kell alakításáról.

Alkalmazkodás a
klímaváltozáshoz

A klímaváltozással összefüggésben és településésztétikai szempontból egyaránt jelentős hozadéka van a zöldfelületek fejlesztésének, melyeket minél előbb ütemezetten meg kell kezdeni. Az utcai zöldsávok, a gondoskodó lakosságnak hála, legtöbbször szépen rendezettek, a tájformáló fasorok kiültetésével teljessé válhat a települést átszővő zöldfelületi rendszer. A külterületen a mezővédő erdősávok töltenek be hasonló szerepet.

Vállalkozás-segítés	A gazdasági folyamatokra a településnek viszonylag szűk a közvetlen befolyása, a gazdaságfejlesztés támogató programok kedvezményezettjei túlnyomórészt maguk a KKV-k és mikrovállalkozások. Az önkormányzat saját eszköztárába a szociális szövetkezetek létrehozása, a gazdasági infrastruktúra-fejlesztés, a helyi termék piacok fenntartása, létesítése és a gazdaságot segítő egyéb tényezők alakítása (ld. 3. tematikus cél: kapcsolatépítés) tartozik.
Kommunális szolgáltatás, energiagazdálkodás	<p>A keleti iparterület fogadókészsége növelhető a betelepülők számára a terület beruházás-előkészítésével (tereprendezés, igény szerinti parcellázás, közmű infrastruktúrák kiépítésének szervezése, menedzselése). Célszerűnek látszik a kommunális szolgáltatások körének bővítése (inert hulladék átmeneti tárolása, zöldhulladék-komposztálás, hulladékudvar).</p> <p>Fel kell tárni a lehetőségeket a szolár-energia minél nagyobb mértékű kihasználására kommunális és ipari célokra. A mezőgazdaság energia-felhasználását elsősorban biogáz-üzemek kialakítása támogathatja.</p> <p>Az energiafelhasználás csökkentése általános elvként követendő. Az intézményeket érintő felújítási munkálatok során lehetőleg minden esetben történjen meg a hőszigetelés és nyílászáró-csere, valamint a fűtési hálózat korszerűsítése.</p>
Közlekedési infrastruktúra	<p>Az ipari elkerülőút megvalósítása az országos és megyei tervekben is támogatott volt korábban, az 51-es útnak a régi nyomvonalon történő felújításával (kismértékű nyomvonalrendezésével) viszont megszűnt a remény, hogy a keleti iparterület teherforgalma elkerülje a lakóterületet és településközpontot. Az északi körtöltés külső oldalán tervezett útszakasz terület-előkészítési költségei talán nem, de az építés finanszírozása már bizonyosan meghaladja Harta saját erejét, ezért forráskutatás, pályázatfigyelés vagy más projekthez való hozzákapcsolás révén kell módot találni létesítésére. Az út révén a gazdasági telephelyek egyszerűen és gyorsan kijutnának az országos úthálózatra az átmenő teherforgalom káros hatása, balesetveszélye pedig megszűnne.</p>
Üzleti szolgáltatás	<p>A mezőgazdasági gyepes repülőter újbóli üzembe helyezését szorgalmazni kell az igények felmérése és a megvalósíthatóság feltételeinek feltárás alapján.</p> <p>A üzleti szolgáltatás humán jellegű tevékenységet takar: a vállalkozási formákról való tájékoztatás adása, eligazítás a kapcsolódó jogszabályokban, az új egyéni vállalkozók köszöntése és közhírelése, a pályakezdő vállalkozók díjazása, az indulás üzleti teendőinek támogatása nem jelent nagy pénzügyi terhet a nagyközségnek, de jelentősége van egy-egy elstartoló vállalkozás életében.</p> <p>Az önfoglalkoztatók körének bővülése nagy előrelépés a népesség megtartásában és a település gazdasági fejlődésében egyaránt.</p>
Üzletek	<p>A vendéglátás, szolgáltatás, kereskedelem üzleteinek sűrűsége és színvonala a lakosok életét, közérzetét nagyban meghatározza. A helyi építési szabályozással támogatni kell az építési-bővítési-átalakítási tevékenységet, amely az ellátószféra fejlődését szolgálja. A közterületek fejlesztésével, vonzóvá tételével is serkenteni lehet a vállalkozói kedvet.</p>
Lakótelkek rendezettsége	<p>A központi belterület telkeinek „foghíjasodását”, azaz tartós üressé válását lehetőleg meg kell előzni, ha az ingatlan kereslet-kínálat nem befolyásolható ezen a téren, akkor legalább az átmeneti időszakban a kerítés és a kert rendezettségét meg kell követelni a tulajdonostól.</p>

Az új otthonteremtés lehetőségét akkor is lehetővé kell tenni, ha a demográfia és a meglévő lakásállomány a mennyiségi növekedést egyébként nem teszi szükségessé. A központi belterület ÉK-i részén és Nagykékesen menedzselni érdemes a családi ház építési kedvet. Szerethető közterületi környezet alakításával, csekély költséggel járó figyelmességekkel (gördülékeny ügyintézés, építészeti tanácsadás, ajándék facsemete az előkertbe, stb.) üdvözlő gesztust tehet a közösség a letelepedők felé.

Visszaszorult a ház körüli kertek művelése, a gondozott virágoskert, konyhakert egyre ritkább. Esztétikai, egészségügyi, nevelési és még számos egyéb kedvező hatástól fosztja meg magát a hartai ember, ha kertében nem tevékenykedik, ezen túl a megélhetésben is veszteséget jelent a saját termények nélkülözése. Szó szerint és átvitt értelemben is díjazni kell az üdítő kivételeket.

Egészséges ivóvíz Nem vitatva a térségi vízszolgáltatás előnyeit, de a harta ásványvíz megszokott minőségét hiányolva a település saját vízellátásra való átállását vizsgálni szükséges. A belterület északi részén lévő vízmű belső vízbázisvédelméhez célszerű a környező területet közösségi tulajdonba venni.

3.2.3 Térségi és tematikus kapcsolatépítés

Közös fellépés hiányzó közlekedési infarstruktúráért A térség gazdaságfejlődésének motorja lehet a Paks II beruházáshoz kapcsolódó projekt-csomag, az érintett települések közötti együttműködésnek azonban előfeltétele a megközelítési lehetőségek javulása, egyebek között a Duna-híd megvalósulása, amelyért közösen érdemes lobbizni. A Dél-Alföld K-i és D-Ki részéhez még ezzel együtt is gyenge marad Harta kapcsolódása.

A vasútvonal szünetelése talán nem örökre szól: az unió által támogatott környezetbarát utazási és szállítási forma még aktiválódhat a térségben. Harta számára előnyös volna a vonal megnyitása és D-i, DNY-i meghosszabbítása, amiért érdemes a többi érintett településsel karöltve erőfeszítéseket tenni.

A Kunszentmiklós-Tass – Dunapataj (151-es) vasútvonal újbóli megnyitása, Kalocsáig való meghosszabbítása, sőt visszakapcsolása a 150-es nemzetközi vonalhoz Kiskőrösnél a 153-as vonal újbóli üzembehelyezésével, lendületet adhatna a térség gazdaságának és Hartát, Dunapatajt a Dél-Alföldhöz, főleg Csongrád és Békés megyéhez térben közelebb hozná. Minden érintett település összefogása szükséges ahhoz, hogy eséllyel legyen felvethető a javaslat.

Az EuroVelo megépült nyomvonala elsősorban az idegenforgalmat szolgálja, a hivatásforgalom támogatására viszont további nyomvonalak kiépítését vagy kijelölését kell szorgalmazni Solt, Dunatetőten, Dunapataj irányában. A Duna-menti települések között élénk ingázás folyik a munkába járás és az intézményekbe való eljutás miatt. A hivatásforgalomra szolgáló kerékpárút-nyomvonal nagyrészt rendelkezésre áll a gátakon és kiserforgalmú utakon, de néhány szakasz hiányzik és a nyomvonal kitáblázása, forgalomtechnikai rendezése is szükséges volna. Ebben az esetben is csak összefogással fellépve juthatnak célba a települések.

A szűkebb és tágabb térséggel való együttgondolkodásból és együttes cselekvésből az ipar, a mezőgazdaság és a turisztikai szektor is profitálhat. Megvalósulhat a felhalmozott elméleti és gyakorlati tudás kicserélése. Igaz ez a Harta testvértelepüléseivel fennálló kapcsolat fejlesztésére is.

Gazdaság-
fejlesztés
támogatása

Támogathatja a gazdaságfejlődést a rendszeres párbeszéd és a hatékony együttműködés az önkormányzat, a térség és a vállalkozók között, a közös marketing-elemek kidolgozása és alkalmazása. Fontos a helyi termelés és a helyi piac egymásra találása (településen belül és környező települések viszonylatában is), a rövid ellátási lánc (REL) előnyeinek kölcsönös felismerése.

Egyszerű és jó megoldás a helyben megtermelt alapanyagok minél nagyobb arányú helyi feldolgozása és a sajátos helyi termékek kifejlesztése.

3.3 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó és a részcélok kapcsolata

Harta településfejlesztési koncepciójának fő eleme a 2033-ig ívelő jövőkép, amely a jelenlegi adottságokból kiindulva a várható tendenciákra alapozva fogalmazza meg az előrevetített, elérni kívánt állapotot.

Az átfogó célok a jövőképet három aspektusban tárják elénk a prioritásokat figyelembe véve. A jövőkép és az átfogó célok megvalósulásának útját mutatják meg a részcélok, kijelölve a legfontosabb sarokköveket, melyekre a település fejlesztési stratégiáját érdemes alapozni. Összehangolt rendszerük mind a fizikai, mind a társadalmi-szellemi szférát felöleli.

A fejlesztések megvalósítását végig kell, hogy kísérje a fejlesztési alapelvek betartása, melyek horizontális jellegű elvárások napjaink településfejlesztési tevékenységében.

4. A JÖVŐKÉP ÉS AZ ÁTFOGÓ CÉLOK ÖSSZHANGJA A MAGASABB SZINTŰ KONCEPCIÓKKAL

4.1 A jövőkép és az átfogó célok összhangja az Országos Területfejlesztési Konceptióval

Az Országgyűlés 1/2014. (I.3.) Ogy. határozata mellékleteként fogadta el a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK), mely az ország hosszú távú jövőképét, a fejlesztéspolitikai célokat és elveket határozza meg. A jövőkép eléréséhez négy hosszú távú (2030-ig szóló) átfogó fejlesztési célt és tizenhárom specifikus célt határoz meg. Harta jövőképe és hosszú távlatú átfogó céljai illeszkednek az ország fejlesztési koncepciójához.

Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra épülő fejlesztését, népességmegtartó erejük képességük erősödését. Lényeges elem a mezőgazdaság, feldolgozóipar fejlesztése, a foglalkoztatás növelése, a helyi termelések helyzetbe hozása. Harta Nagyközség törekszik elérni az országos célokat, melyek a koncepció rész céljaiban visszaköszönnek.

A településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott részcélok illeszkedését az OFTK specifikus (hét szakpolitikai és hat területi) céljaihoz az alábbi táblázat mutatja be.

A településfejlesztési koncepció átfogó céljainak illeszkedése az OFTK specifikus céljaihoz

Országos Területfejlesztési Konceptió szakpolitikai céljai	Orosháza Város Településfejlesztési Konceptió kapcsolódó átfogó céljai
Versenyképes, innovatív gazdaság	Térségi és tematikus kapcsolatépítés Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság	Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése
Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás	Térségi és tematikus kapcsolatépítés Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése
Kreatív tudástársadalom, piacképes térségek, K+F+I	Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése Térségi és tematikus kapcsolatépítés
Értéktudatos és szolidáris, öngondoskodó társadalom	Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése
Jó állam, szolgáltató állam és biztonság	-
Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata és környezetünk védelme	Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése

Országos Területfejlesztési Konceptió területi céljai	Orosháza Város Településfejlesztési Konceptió kapcsolódó átfogó céljai
Az ország makroregionális szerepének erősítése	-
A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat	-
Vidéki térségek népességeltartó képességének növelés	Térségi és tematikus kapcsolatépítés Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újjításra kész társadalom fejlesztése Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése	Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés	Térségi és tematikus kapcsolatépítés
Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása	Térségi és tematikus kapcsolatépítés

4.2 A jövőkép és az átfogó célok összhangja a Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Konceptióval

Bács-Kiskun megye fejlesztésének *átfogó céljai* 2020-ig a 60/2013. (XI. 29.) Kgy határozattal elfogadott konceptió szerint:

- A megye társadalmi-gazdasági súlyának növelése a Kárpát-medencében és az európai térben inkluzív növekedés révén
- Az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése
- Területi felzárkózás, a megye belső kohéziójának erősítése
- Egészséges és megújuló társadalom

A *tematikus célok* három fő célcsoportot tartalmaznak: *gazdasági versenyképesség, élhető és életképes vidék, valamint intézményi és infrastrukturális fejlesztések*. Ezek szintén összetett és a településrendszer egészére értelmezett célok.

Harta átfogó céljai illeszkednek a gazdasági versenyképesség érdekében kijelölt első prioritáshoz, amely a mezőgazdasági térségekben az élelmiszeripar fejlesztését célozza meg az állattenyésztés és feldolgozóipar támogatásával, valamint a zöldség-gyümölcs ágazat technikai és technológiai fejlesztésével. A harmadik prioritás a turizmus jövedelemszerzési potenciáljának erősítése, egyebek között az attrakciók összekapcsolása túra- és kerékpáros útvonalakkal: ez a cél a község számára is fontos. A helyi ipari üzemek műszaki-technológiai fejlesztései a 4. prioritáshoz illeszkedhetnek. A 7. prioritás támogatja a foglalkoztatás bővítésével együtt járó gazdaságfejlesztést és a korszerű vertikumú mező- és élelmiszergazdaságot.

A konceptió Hartán a jelentősebb kisvárosi-falusi üzleti szolgáltató centrumok között sorolja fel Harta (15) szolgáltatóval, melyek térstruktúrája is figyelemre méltó.

Bács-Kiskun megyében az info-kommunikációs (IKT) ágazathoz sorolható cégek száma közel 700-ra volt tehető 2010 végén, ebből 4 db működött Hartán.

Öt *területi cél* keretében a koncepció a jövőkép elérésének differenciált útjait jelöli ki, melyek közül a Duna-menti térség területfejlesztésével kapcsolatos célok különösen érvényesek Harta számára. Bács-Kiskun megye nyugati határrésze vízrajzi adottságai és hagyományai miatt fontos szerepet játszhat a megye és az ország gazdasági fejlődésében. Emellett a térség természetes vizeinek nagy szerepe van a vidékfejlesztésben, a vizes élőhelyek fenntartásában, a vízgazdálkodásban, az ártéri gazdálkodás – mely a mezőgazdaság jellegzetesen helyi formája – lehetőségeinek kihasználásában, illetve a hagyományok ápolásában. A folyó mentén található üdülőterületek, természetvédelmi területek elérhetőségének javításával, a speciális táji és kulturális adottságokra épülő turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztésével a térség jövedelemszerző potenciálja erősödhet, ezáltal javulhat a foglalkoztatottság helyzete is.

A Duna belvízi hajózási kapacitása egyértelműen nincs kihasználva. A vízi utak hajózási folyosóvá fejlesztésének azonban együtt kell járnia a korszerű és hatékony kikötők kialakításával annak érdekében, hogy a hajózás összefonódjon a vasúti és a közúti közlekedéssel. Egyetlen komoly forgalmat bonyolító kikötő Baja térségében üzemel, ahol a kombinált fuvarozási lehetőségek is kiépültek. A nagyobb térségi hálózatok kiépülése és megerősödése, valamint a megye vállalkozói értékesítési horizontjának bővülése szempontjából elsőrendű fontosságú lenne az M8 és M9-es autópálya megépítése.

Hartára szabottak a „A Duna-mente logisztikai potenciáljának kiaknázását szolgáló integrált fejlesztések (Ter4)” és a „Várostérségi funkcionális és infrastrukturális kapcsolatok fejlesztése (Ter3)” területi célcsoportok. A Ter3 komplex terület- és vidékfejlesztési programokban gondolkodik az esélyteremtés, az innováció, a rekreációs célok és a hagyományőrzés mentén, melyekhez a községek is csatlakozhatnak.

Jellegükből fakadóan a *horizontális célok* is általánosan érintik a megye településeit, ilyen egyebek között az esélyegyenlőség és a fenntarthatóság biztosítása, amely folyamatos és minden fejlesztési lépést átható elvárás.

A BKMTFK átfogó és tematikus céljaihoz Harta Településfejlesztési Konceptiójának átfogó céljai számos szálon illeszkednek.

A településfejlesztési koncepció átfogó céljainak illeszkedése BmTFK céljaihoz

Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Koncepció átfogó céljai	Harta Nagyközség Településfejlesztési Koncepció kapcsolódó átfogó céljai
A megye társadalmi-gazdasági súlyának növelése a Kárpát-medencében és az európai térben inkluzív növekedés révén	Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
Az emberek és a környezet harmonikus együttélésének megteremtése	Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
Területi felzárkózás, a megye belső kohéziójának erősítése	Térségi és tematikus kapcsolatépítés
Egészséges és megújuló társadalom	Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése
Bács-Kiskun Megyei Területfejlesztési Koncepció tematikus és területi céljai	Harta Nagyközség Településfejlesztési Koncepció kapcsolódó átfogó céljai
Gazdasági versenyképesség erősítése, innovatív gazdaság a KKV-szektor megerősítésével (Tem1)	Térségi és tematikus kapcsolatépítés Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
Élhető és életképes vidék (Tem2)	Térségi és tematikus kapcsolatépítés Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése
A megye belső kohézióját és makrotérségi integrációját szolgáló intézményi és infrastrukturális fejlesztések (Tem3)	Térségi és tematikus kapcsolatépítés Tradícióit őrző, a közösség erejében bízó, azt gyarapító, munkára, vállalkozásra és újításra kész társadalom fejlesztése
A táji jellemzőkre koncentrált integrált fejlesztések a Homokhátságon kiemelt figyelemmel a klímaváltozásra (Ter1)	Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
Kecskemét fejlesztési körzet kiegyensúlyozott növekedését elősegítő fejlesztési stratégia megvalósítása (Ter2)	
Várostérségi funkcionális és infrastrukturális kapcsolatok fejlesztése (Ter3)	Térségi és tematikus kapcsolatépítés Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
A Duna-mente természeti és logisztikai potenciáljának kiaknázását szolgáló integrált fejlesztések (Ter4)	Térségi és tematikus kapcsolatépítés Rendezett küllemű és infrastruktúrájú településközpont, lakó- és gazdasági környezet, idegenforgalmi tér fejlesztése
A határ-menti térségek határon átnyúló szervezeti és térkapcsolataira alapozó kohézió erősítő fejlesztések (Ter5)	

5. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

5.1 A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

Jelen Konceptió a Megalapozó vizsgálatokra támaszkodik, amely egyben az új Településrendezési eszközöket is megalapozza. A vizsgálatok friss adatokra – leginkább a 2011. évi népszámlálásra, az önkormányzat adatszolgáltatására, dokumentumaira és a helyi interjúk tapasztalataira – támaszkodva feltárták a társadalmi, gazdasági és környezeti helyzetet és a műszaki infrastruktúrát.

Harta népessége hosszútávon 3000-3200 fő körül tervezendő. A népesség összetételét tekintve – a legkedvezőbb forgatókönyv mellett is – elöregedő tendenciát kell feltételezni, amelyre az intézményhálózat szintjén fel kell készülni. Pozitív diszkriminációval kezelendő társadalmi réteg a fiatal korosztály, különösen a fiatal családok.

A helyi társadalom belső ereje és a civil szféra aktivitása támaszt és kontrollt jelent a helyes stratégiai döntések meghozatalában, ezért a prioritások és közösségi érdekeke mentén vezetett, bizalomra épülő párbeszéd eszközével élni kell a fejlesztések folyamán.

A nagyközség gazdaságának szilárd bázisait, a meglévő vállalkozásokat a fejlesztés motorjaként, vezetőiket az önkormányzat legfőbb partnereiként szükséges kezelni. Törekedni kell a vállalkozásokat erősítő és gyarapító beavatkozásokra.

A környezet jelenlegi állapotát (2018.) fenntartandó, javítandó kiindulási helyzetnek kell tekinteni, a minőségromlással járó változások kerülendőek, vagy egyidejűleg állapotkiegyensúlyozó intézkedésekről kell gondoskodni.

5.2 A meghatározott területigényes elemek alapján javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Közlekedés

Harta *közlekedésének* alakítása során a helyi gazdaságot támogató, a lakott területeket tehermentesítő és a többi érintett településsel összehangolt hálózati fejlesztésekre kell törekedni az alábbi elvek mentén:

- Az északi körtöltés külső oldalán az ipari elkerülő út nyomvonalának területi igénye biztosítandó.
- Az 51-es számú főút és az 5305 jelű országos mellékút mellett hivatásforgalmi kerékpárút nyomvonalát kell biztosítani.
- A dunai teherforgalom mérséklődése miatt a teherkikötő felé új megközelítő út betervezése egyelőre nem szükséges.
- A Kunszentmiklós-Tass – Dunapataj vasútvonal jövőbeni megnyitásával számolni kell.
- Törekedni kell arra, hogy a településen áthaladó országos utak belterületi szakaszain a kerékpáros és gyalogos közlekedési irányokkal való

összefonódás és keresztezés miatti balesetveszély csökkenjen, alternatív nyomvonal kijelölése indokolt.

Közműhálózatok

A nagyközség ivóvíz-ellátását – az ivóvízminőség-javító beruházás eredményeit megvizsgálva és a lakosság véleményét kiértékelve – szükség szerint ismét a helyi mélyfúrású rétegvízre kell alapozni. Biztosítani kell a Solt-Harta távlati ivóvízbázis biztonságát.

A lakó- és gazdasági bővítési területet a kiépített közműhálózatokba be kell kapcsolni.

A meglévő szennyvíztisztító telep folyamatos üzemeltetési nehézségei miatt, valamint mert felújítására, bővítésére nincs lehetőség, elbontása tervezendő és helyette a meglévő telep ingatlanán egy új szennyvíztisztító telep/technológia építendő ki, mely tudja fogadni Harta mellett Dunapataj szennyvizeit is.

A belterületi csapadékvíz-elvezető, -elhelyező rendszer elemeinek megfelelő műszaki állapotát továbbra is folyamatos karbantartással, rendszeres felülvizsgálattal és szükség szerinti rekonstrukcióval kell biztosítani. Az északi körtöltés külső oldalán csapadékvíz-gyűjtő csatorna létesítése szükséges az Ady Endre u. – Zalka Máté u. kereszteződésében összegyűlő felszíni vizek elvezetésére. Magyarország felülvizsgált Vízyűjtő-gazdálkodási Tervében foglalt célkitűzések értelmében a település területén keletkező csapadékvizek befogadóba vezetése helyett gondoskodni kell a csapadékvizekkel történő gazdálkodásról, ami magában foglalja a csapadékvizek alkalmas módszerekkel történő helyben tartását, tározását és felhasználását – a lehetőségek mérlegelésével.

A Duna-folyam hullámterében az árvízvédelem prioritása mellett a közösségi célú létesítmények, vízellátásra alapozott gazdasági tevékenységek működését, fejlesztését, a meglévő üdülő- és lakóingatlanok rendeltetés szerinti használatát támogatni kell.

Ösztönözni kell a mezőgazdasági területek öntözéses intenzív művelését.

Az energiaközművek rugalmas alkalmazkodása kívánatos a felmerülő igényekhez, figyelembe véve az alternatív-energia források minél nagyobb mértékű bevonását a rendszerekbe. Az energiafelhasználás tekintetében a takarékosagra kell törekedni az épületek hatékonyabb hőtechnikája és alacsony energiaigényű berendezések alkalmazása révén.

A település elektronikus hírközlési hálózatait az info-kommunikációs technológia térnyerését figyelembe véve kell tervezni.

Területfelhasználás

A nagyközség közigazgatási területén a mezőgazdaság elsődlegességét kell biztosítani. Az erdők – lényegesen kisebb eltartóképességüket figyelembe véve – csak szerény mértékben növekedjenek, elsősorban a szántóátlák szél elleni megóvására (erdősávok). Az országos ökológiai hálózat elemei a természetvédelmi szempontok prioritásával kezelendők a Településrendezési eszközökben. A mezőgazdasági majorok a település gazdasági életének fontos helyszínei, ezért – a többi művelésből kivont földrészlettel egyetemben – legyen biztosítva a tényleges használatuk folytatásához szükséges építési lehetőség. A kevés megmaradt vagy telepített gyümölcsös, szőlő és kert területfoltjai élvezzenek építészeti előnyöket.

A beépített területek növelése – a népesség csökkenésére tekintettel – kerülendő. A lakóterület kismértékű kiegészítése mellett a meglévő beépítés kiegyensúlyozott, környezetminőségben egyre igényesebb fejlődése biztosítandó. Nagykékes egyéb belterület a nyugodt, zavartalan családi házas életforma élvezzen prioritást.

Zöld infrastruktúra

A természetes környezet megtartására általánosságban hangsúlyt kell fektetni és a zöldfelületek fejlesztése során is elsődlegesen a környező táji-, természeti környezetben előforduló, honos vagy honosodott fákat kell telepíteni, csak másodlagosan célszerű azoknak a fajoknak az alkalmazása, amelyek bár idegenek, de igényeikben az adott helyen megfelelően fejlődnek és megjelenésük a környezettel harmonikus egységet képez.

A jelentősebb építési programok lehetőleg zöldfelület-fejlesztéssel karöltve valósuljanak meg. Nyerjenek nagyobb teret a szabadidő-eltöltés aktív formái, a séta, sport, játék, a közösségi események és a vízparti kikapcsolódás. Pótlódjon a hiányos közpark-ellátottság. A zöldfelületi hálózatot kiegészülő és új egységes fasorok fogják egységbe.

5.3 Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

Harta Nagyközség 2011-ben elkészítette a régészeti és építészeti értékek Örökségvédelmi Hatástanulmányát. 2017 decemberében bővült az építészeti értékek helyi nyilvántartása, a településképi rendeletben a helyi védelem alá vont épületekről értékelőlapokat hagyott jóvá az önkormányzat. 2018 tavaszán új régészeti örökségvédelmi hatástanulmány készült a településrendezési eszközökhöz. A tanulmány, az országos nyilvántartásban lévő régészeti adatokat összevetve a Viski Károly Múzeum adattárában lévő eredeti térképlapokkal, az észlelt eltérést a terepen megfigyeltekkel összhangban korrigálta, a változtatásokat a tanulmánykészítéssel egy időben kezdeményezte a központi nyilvántartási iroda felé is.

A régészeti lelőhelyeket a Településrendezési eszközökben rögzíteni szükséges, hogy megfelelő védelemben részesülhessenek. A településfejlesztési beavatkozásokkal el kell kerülni a lelőhelyeket és védőzónájukat.

Harta épített környezete értékekben gazdag. A műemléki nyilvántartásban változatlanul az evangélikus és a református templom élvez védelmet, helyi védelem alá pedig 65 épület tartozik, főként a jellegzetes téglahomlokzatú gazdaházak és az állampusztai intézmények körében. Az eredeti állapotukban való megőrzésükhöz a tulajdonosok felelős hozzáállásán túl a helyi közösség segítsége is szükséges.